

Remissvar SOU 2021:59 Vägen till ökad tillgänglighet – långsiktig, strategisk och i samverkan.

Långa väntetider och otillgänglighet

Hälso- och sjukvården i Sverige har länge haft betydande problem med långa väntetider och otillgänglighet. Internationella studier visar att patienterna i Sverige upplever tillgängligheten som sämre än i andra jämförbara länder. Det finns även ett samband mellan tillgänglighet och befolkningens förtroende för vården. Covid-19 pandemin har ytterligare försämrat väntetidsläget och regeringen tillsatte därför en delegation vars uppgift är att verka för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården där fokus ligger på kortare väntetiden. Uppgifterna är att stödja regionernas arbete med regionala handlingsplaner, stödja ett effektivt resursutnyttjande och kortare väntetider genom att informera om patienterna valmöjligheter.

Visions kommentarer

Delbetänkandet är omfattande och Vision har därför nedan valt att fokusera vad Vision menar är viktiga för det fortsatta arbetet med att förbättra hälso- och sjukvårdens effektivitet och tillgänglighet.

Inom hälso- och sjukvården organiserar Vision framför allt chefer och administrativa grupper, där den största gruppen utgörs av medicinska sekreterare. För att patienter ska få tillgång till en jämlik och effektiv vård i hela Sverige krävs goda arbetsvillkor för medarbetare i regioner och ett närvarande ledarskap.

Kompetensbrist

Idag råder kompetensbrist i regionernas verksamheter och det är ofta svårt att rekrytera chefer och utbildade medicinska sekreterare. De medicinska sekreterarna har även blivit färre i regionerna, både i relation till befolkningen och i relation till antal läkare och sjuksköterskor. Detta trots att det administrativa arbetet i vården inte har minskat. Kompetensbristen och behovet av en professionell och patientsäker vårdadministration är två stora utmaningar som regioner och landsting måste hantera på både kort och lång sikt.

Kompetensbristen riskerar att bli värre och försämra vård och service till medborgare om inte huvudmännen ökar sin attraktivitet som arbetsgivare. Chefer i vården måste få bättre förutsättningar att utföra sitt jobb och chefer måste ses som en profession. Medicinska sekreterare måste erbjudas bättre arbetsvillkor som gör det möjligt att kombinera arbete och familjeliv och det behövs riktade och långsiktiga lönesatsningar för yrkesgruppen.

Kvalificerade medicinska sekreterare en del av lösningen

I diskussionerna om hur hälso- och sjukvårdens effektivitet kan öka glöms ofta det kvalificerade yrket medicinska sekreterare bort. En hög kvalitet på vårdadministrationen utgör en central del för att få en mer effektiv och tillgänglig hälso- och sjukvård. Yrkesgrupper som sjuksköterskor och läkare får ägna en stor del av sin arbetstid åt administration i stället för att använda tiden för att träffa patienter och klienter. När de medicinska sekreterarna kompetens används rätt, avlastas de mer vårdnära yrkesgrupper och administrationen blir effektivare och mer patientsäker.

Vision har länge arbetat med, det som vi kallar RAK, Rätt Använd Kompetens. Ett flertal projekt har genomförts i flera av regionerna. Syftet med de olika projekten har, till största delen varit att kartlägga vilka administrativa uppgifter som utförs i vården, av vem och hur mycket tid som går åt till detta. Man har också analyserat kartläggningarna för att utreda om administrationen kan överföras till annan yrkesgrupp eller om viss administration kan utgå. Det har varit svårt att få lyckade projektet att bli en del av den ordinarie verksamheten. Vision anser att det går för långsamt och för osystematiskt med att överföra arbetsuppgifter mellan läkare, sjuksköterskor och andra yrkesgrupper, detta trots de stora möjligheterna till ökad kvalitet, ökad effektivitet och ökad kostnadseffektivitet.

Medicinska sekreterarna kan göra mer

En undersökning som Vision genomfört bland medicinska sekreterare visar att närmare hälften uppger att det på den egna arbetsplatsen finns andra yrkeskategorier som utför arbetsuppgifter som den medicinska sekreteraren normalt skulle ha utfört. Det är framför allt sjuksköterskor som utför dessa arbetsuppgifter, nära 40 procent. Läkarna utför nära 20 procent och undersköterskor cirka 27 procent arbetsuppgifter som den medicinska sekreteraren skulle kunna ha gjort.

När det gäller administrativa arbetsuppgifter som normalt utförs av andra yrkesgrupper, men som skulle kunna utföras av medicinsk sekreterare svarar nära 60 procent av de tillfrågade att det finns arbetsuppgifter som de skulle kunna göra men inte normalt utför idag. Det är framför allt sjuksköterskor, drygt 40 procent, som idag utför arbetsuppgifter som medicinska sekreterare skulle kunna gjort. Det handlar om bokning av och kallelser till patienter, personaladministration, statistikuppgifter, remisshantering och journalhantering, men även annat administrativt arbete som kopiering, brevskrivning med mera.

För att göra hälso- och sjukvården mer tillgänglig och korta väntetiderna behövs följaktligen mer fokus läggas på att omfördela arbetsuppgifter mellan vårdens yrkesgrupper och de medicinska sekreterarnas kompetens behövs bättre tas tillvara.

Veronica Magnusson, förbundsordförande Vision